

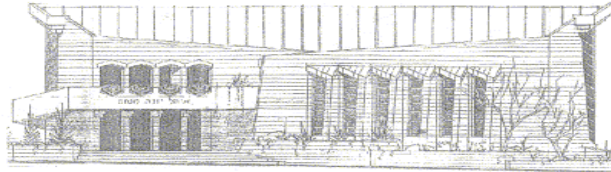
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

נר חנוכה ונר הבדלה בבית בארץ ישראל

שו"ת עם הרב דוד ספקטור, רב הקהילה

שאלה

למה הרב הודיע במוצאי שבת חנוכה בבית-הכנסת, שבבית מדליקים קודם נר חנוכה ואחר-כך עושים הבדלה? הלא קודם יש להבדיל ורק אחר-כך מדליקים נר חנוכה?

תשובה:

- (1) כותב השולחן ערוך אורח חיים סימן תרפ"א סעיף ב: "מדליקין נר חנוכה בבה"כ קודם ההבדלה". ומוסיף על זה הרמ"א: "הגה: וכל-שכן בביתו שמדליק ואח"כ מבדיל, שהרי כבר הבדיל בבה"כ." הרי פשוט שבבית קודם ידליק נר חנוכה ואח"כ עושה הבדלה.
- (2) אמנם במשנה ברורה שם ס"ק ג' מביא דעת הט"ז ועוד שסוברים שקודם יעשה הבדלה ואחר-כך ידליק נר חנוכה, אבל המשנה ברורה לא מכריע בין שני המנהגים ההפוכים אלא מסכם, ששניהם אמת ונכון: "דעביד כמר עביד, ודעביד כמר עביד."
- (3) וכן מביא בביאור הלכה ד"ה מדליקין את שני המנהגים ופוסקים רבים, שנוהגים כמותם. כדעת הרמ"א פוסקים המגן אברהם וכן הגר"א, שתלמידיו הם מייסדי הישוב הישן בירושלים וכדעתו נוהגים בירושלים, כפי שפסק הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי זצ"ל בלוח ארץ ישראל: "הולכים בזריזות לבית... ומדליקין נרות חנוכה... ואחר-כך מבדילין."
- (4) וכן פוסק מרא דארעא דישאל, מרן הראי"ה קוק זצ"ל בספרו מצות ראייה ס' תרפ"א, ס"ב: [א] "בענין נר חנוכה והבדלה צריך עיון כיון דמצד הדין השיעור עד כדי שתכלה רגל מן השוק (חצי שעה מצאת הכוכבים), והיה צריך להיזהר בזה גם במוצאי שבת ויתפלל באותה חצי שעה ... וידליק... [ב]... בימי חז"ל, שהיו זהירים בשיעור כדי שיכלה רגל מן השוק, ודאי היה נר חנוכה קודם, ואנו למה נשנה מנהגם?
- [ג] ואע"פ שממילא כבר עבר בכדי שתכלה רגל מן השוק במוצאי שבת, מכל מקום יש לומר דאין הכוונה רגל עכו"ם (נוכרים). דמה בצע (תועלת) ברגלם, אלא רגל ישראל!
- [ד] יש לומר דמוצאי שבת שכולם יוצאים מבית-הכנסת בשעה שכבר נכנס איזה חלק מהלילה, רגלם (של ישראל) מצויה עוד אחר-כך איזה זמן (יותר מאוחר מחצי שעה אחר צאת הכוכבים).
- [ה] על כן ראוי להקדים (נר חנוכה) מפני שהידורה עובר (אחרי שתכלה רגל מן השוק) ולא כן הבדלה דעד ג' בשבת (יום שלישי) זמנה.
- [ו] וסברת הראב"ד שביאר הט"ז (שסובר שהבדלה קודמת לנר חנוכה בבית) מפני שכבר ברכו על הנר (חנוכה), איך יברך 'בורא מאורי האש' (בהבדלה), צריך עיון, דהרי אין מברכים 'בורא מאורי האש' על נר חנוכה, מפני שאין נאותים (נהנים) לאורו."
- (5) וכן היום ששבנו לארץ ישראל חזר דין הגמרא כמו בזמן חז"ל והעיקר שאנו מדליקים כלפי חוץ, כדי לפרסם את הנס לעוברים ושבים ברשות הרבים. וזה דווקא תוך חצי שעה מצאת הכוכבים או במוצאי שבת, לפי הסברו של הרב קוק כחצי שעה מצאת המתפללים מבית-הכנסת. ולכן בארץ ישראל יש לכתחילה קודם להדליק נרות חנוכה ברשות הרבים ורק אחר-כך עושים הבדלה.
- (6) שלא כמו בחז"ל שברוב המקומות מדליקים בפנים ממש ואז טוב שיבדיל קודם ורק אחר-כך ידליק נרות חנוכה, ויכול לאחר את זמן הדלקת נרות חנוכה, מפני שהפרסום הוא כלפי בני הבית ולא כלפי רשות הרבים.

לסיכום - הלכה למעשה

בארץ ישראל לכתחילה ידליק בבית קודם נרות חנוכה, כדי לפרסם את הנס כלפי עוברים ושבים ברשות הרבים ורק אחר-כך עושה הבדלה.